

ÖĞRENCİ

ADI:
SOYADI:
SINIFI: NO:

.....ORTAOKULU
2023 - 2024 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI
TÜRKÇE DERSİ 5. SINIFLAR
1. DÖNEM 1. SINAV SORULARI

CEVAP ANAHTARI

Sınav süresi **40** dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

1. Bahar, insanlar için mutluluk ve sevinç kaynağıdır. Çocukların parklarda neşe içinde oynadıklarını görürüz. Bizler de parklarda yürür, güzel havaların tadını çıkarırız. Rengârenk çiçekler neşelendirir bizi.

Bu metinde geçen “tadını çıkarmak” sözcük öbeğinin metne kattığı anlamı yazınız. (4 puan)

Tadını çıkarmak: Bir şeyin güzelliğinden veya sağladığı imkânlardan yeterince yararlanmak

T.5.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

2. İnsanın yaşına bakarak, yaşı küçük diye onu bilgisiz diye nitelendiremeyeceğimiz gibi bir başkasının da yaşının büyük olması onun akıllı olduğunu göstermez. Yaşını başını almış öyle insanlar vardır ki hâl ve hareketleri hiç olgun bir insana yakışacak biçimde değildir, öyle çocuklar ve gençler de vardır ki çok akli başında davranışlar sergilerler.

Bu parçada bahsedilen atasözümüz nedir? Yazınız. (4 puan)

Bu parçada bahsedilen atasözümüz; Akıl yaşta değil, baştadır.

T.5.3.7. Kelimelerin eş anlamlılarını bulur.

3. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili olarak verilen sözcüklerin eş anlamlılarını (anlamdaşlarını) belirleyerek tabloyu örnekteki gibi uygun şekilde doldurunuz. (5 x 2= 10 puan)

Cümleler	Eş Anlamısı
Derneğimizin kuruluş <u>gayesini</u> hiçbir zaman unutmamalıyız.	amaç
Onun <u>kabiliyetli</u> bir genç olduğunu hemen anlamış.	yetenek
Doğum günü için güzel bir <u>hediye</u> aldım.	armağan
Trafikte <u>uyarı</u> levhalarına dikkat etmeliyiz.	ikaz
Ailemle geçen <u>sene</u> tatil için Antalya'ya gittik.	yıl
Sınavdaki soruların <u>cevaplarını</u> kolayca yazdım.	yanıt

T.5.3.8. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur.

4. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili olarak verilen sözcüklerin zıt (karşıt) anlamlılarını belirleyerek tabloyu örnekteki gibi uygun şekilde doldurunuz. (5 x 2= 10 puan)

Cümleler	Zıt (Karşıt) Anlamısı
En son, dedesi ve babaannesi <u>sağ</u> iken köye gelmişlerdi.	ölü
Savaşın bittiğini dün sabah radyodan öğrendik.	barış
Çocuklar, <u>ıslak</u> çimenlerin üzerinde top oynuyor.	kuru
Çocuk, kaplumbağayı <u>arka</u> bahçede görmüş.	ön
Bu sabah hastaneye çok <u>erken</u> gittik.	geç
Yarışmada kazandığı <u>ödül</u> onu çok mutlu etti.	ceza

T.5.3.9. Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder.

5. Aşağıda verilen cümlelerdeki altı çizili sözcükleri eş seslileriyle (sesteşleriyle) cümlelerin altındaki boşluklara yeni birer cümle yazınız. (2 x 6= 12 puan)

Yöremizdeki çay hasadı dün itibarıyla başladı.

Misafirlikte nefis bir çay içtim.

Şişe, yarısına kadar vişne suyuyla doluydu.

Bugün akşamüzeri şiddetli dolu yağışı bekleniyor.

T.5.3.10. Kökleri ve ekleri ayırt eder.

6. Aşağıdaki kelimeleri köklerine ve eklerine ayırınız. Tabloyu örnekteki gibi uygun şekilde doldurunuz. (5 x 2= 10 puan)

Kelimeler	Kökü	Aldığı Ekler
balıkçılar	balık	çı-lar
temizlikçi	temiz	lik-çi
tartı	tart-	ı
sağlık	sağ	lık
buzullar	buz	ul-lar
kayalık	kaya	lık

7, 8 ve 9. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

Memleket isterim

Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;

Kuşların çiçeklerin diyarı olsun.

Memleket isterim

Ne başta dert, ne gönülde hasret olsun;

Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.

Memleket isterim

Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun;

Kış günü herkesin evi barkı olsun.

Memleket isterim

Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;

Olursa bir şikâyet ölümden olsun.

T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

7. Yukarıdaki şiirin ana duygusunu yazınız. (5 puan)

Yaşamak istenen ülkeye duyulan istek, hasret

T.5.3.20. Metnin konusunu belirler.

8. Yukarıdaki şiirin konusunu yazınız. (5 puan)

Güzel memleket hayali.

T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. Metin içi ve metin dışı anlam ilişkileri kurulur.

9. Yukarıdaki şiirden yola çıkarak yaşadığımız yerde hiçbir kötülüğün olmaması, hep mutluluğun olması için neler yapabiliriz? Düşüncelerinizi kısaca yazınız. (10 puan)

Öğrencilerden şiiri göz önünde bulundurarak yaşamak istedikleri memleketle ilgili duygu, düşünce ve hayallerini dile getirdiği birkaç cümlelik mantıklı yanıtlar vermesi beklenir.

T.5.3.26. Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlama olan katkısını değerlendirir. Ama, fakat, ancak ve lakin ifadeleri üzerinde durulur.

10. Günlerce çalıştı lakin işi zamanında teslim edemedi.

Düşman, kaçarken kenti ateşe vermişti fakat bu yangınlar kimsenin umurunda bile değildi. (5 + 5 =10 puan)

a) Altı çizili kelimeler cümleye nasıl bir anlam katmıştır, cümlelerin anlamında bir değişikliğe sebep olmuş mudur? Yazınız.

Verilen cümlelerdeki altı çizili ifadeler; cümleleri olumluyken olumsuz, olumsuzken olumluya çevirerek düşüncenin yönünü değiştirmiştir.

b) Siz de yukarıda verilen cümlelerde geçen altı çizili kelimeleri anlamına uygun bir şekilde birer cümlede kullanınız.

Kitap çok güzel lakin biraz pahalı.

Kardeşimle pek iyi anlaşamıyoruz fakat onu çok seviyorum.

T.5.3.32. Metindeki söz sanatlarını tespit eder. Benzetme (teşbih) ve kişileştirme (teşhis) söz sanatları verilir.

11. "Kitaplar bana her gece gerçekleri fısıldardı." cümlesinde kitaplara, insana ait olan fısıldama özelliği verilerek kişileştirme (teşhis) yapılmıştır.

Yukarıdaki açıklamayı göz önünde bulundurarak siz de aşağıdaki cümlede kişileştirme (teşhis) sanatının nasıl yapıldığını yazınız. (10 puan)

Gece gökyüzüne baktığımda sanki yıldızlar ağlıyordu.

Bu cümlede yıldızlara, insana ait olan ağlama özelliği verilerek kişileştirme (teşhis) yapılmıştır.

T.5.4.5. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır. (Yay ayraç, üç nokta, eğik çizgi, soru işareti, nokta, virgül, iki nokta, ünlem, tırnak işareti, kısa çizgi, konuşma çizgisi, kesme işareti, noktalı virgül ve köşeli ayraç işaretlerinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.)

12. "Arkadaşlarla saat 10.30'da Galata Kulesi önünde buluşacağız." cümlesinde altı çizili bölümde nokta; saat ve dakikayı birbirinden ayırmak için konmuştur.

Yukarıdaki açıklamayı göz önünde bulundurarak siz de noktayı "Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için kullanılır." görevine uygun bir şekilde cümle içinde kullanınız. (10 puan)

Ben 13.06.2013 Cuma günü dünyaya gelmişim.